

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ד' חשון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין עד | דף הכולל: שבת צא.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ח' הגה "והוא הדין אם זרק" עד תחילת סימן תקי"ט.
מוסר: אהבת חסד - גם ידוע הוא' עד 'גם שעל ידי זה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבושה 'יש מתבייש אם ימנע' עד שער האהבה 'ויאהב רעיו' 444444

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"הקב"ה הוציא לסבא שלי כסף מהקיר" | כך תהפכו את הבית שלכם לתיבת נח | רוצים לזכות לשבת שמחה? - סגולה מיוחדת ליום חמישי בלילה | הוויכוח הדרמטי שפרץ במרומי הרי אררט ביום י' אלול א' תרנ"ו | 2002

על דא ועל הא

בכל יום שישי היו מביאים עשרות נכדים את הפנקס שלהם לסבא, הגר"ח גריינמן זצוק"ל. הוא היה עובר על הכל, ובדרך כלל היה מציין הערה על הנכתב. סיפרו שבשבוע אחד הוא שמח שמחה עצומה, כשהוצרך לעבור על שלושים פנקסים...

דווקא עכשיו, בתקופת הקורונה, עלינו להפוך את ביתנו לתיבת נח הפרטית שלנו | נקודה למחשבה מאת הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

"בחודש תשרי התחלנו ללמוד עם סבא רק ביום טוב הראשון של סוכות. כי עד החג הוא ענה לשאלות בארבעת המינים. היינו מגיעים ביום טוב בשלש בצהרים ולומדים עד מעריב, ולמחרת בבוקר המשכנו, כך כל חול המועד" - סיפר לי השבוע נכדו רבי אליהו שליט"א. "הלימוד כלל לימוד גמרא, קצת רש"י וכל התוספות, כשסבא מציין בכל מקום מה נפסק להלכה. הטור אומר ככה והשולחן ערוך פוסק ככה. ב'בין הזמנים' אחד למדנו איתו את כל חולין, ב'בין הזמנים' אחר למדנו כריתות, בכורות וערכין, וב'בין הזמנים' נוסף - את כל מסכת שבת, וכך הלאה..."
הגאון רבי יודל שפירא זצוק"ל היה, כמובן, אדם עסוק מאד. סדרי לימודיו העמוקים שהתפרסו על היום כולו, ניהולו הרוחני של כולל חזון איש ותשובותיו בעל פה ובכתב למאות שואלים. ובכל זאת, הקדיש את ה'בין הזמנים' שלו ללימוד שיטתי עם נכדיו. כדי שיטעמו את צוף התורה הקדושה.

כידוע, מרן רשכבה"ג הגר"ח קניבסקי שליט"א, למד עם בניו שליט"א את כל הש"ס לפני גיל בר מצוה.
תחשבו על גדול מתמידי הדור, שכולנו שמענו על 'חובותי' - לימוד של 7 דפי בבלי, 7 דפי ירושלמי, תנ"ך ורמב"ם, טור ושו"ע, מדרשים וספרי הלכה. זאת בנוסף ללימודי הרבים וכתבתם של עשרות ספריו הנודעים - ולמרות זאת הקדיש יום יום זמן ללימוד עם בניו הקטנים את כל הש"ס.
סיפר לי ידידי הרה"ג רבי אליהו שפירא שליט"א, מרבני ישיבות 'נתיבות חכמה' (וולפסון), על 'בין הזמנים' של נכדי משפחת שפירא: הילדים הצעירים התפללו עם הנץ החמה עם הסבא הגר"י שפירא זצוק"ל, ראש כולל חזון איש, אכלו ארוחת בוקר שהכינה הסבתא, ומיד החלו ללמוד גמרא עם סבא. כך יום אחרי יום, דף אחר דף, מסכתות על גבי מסכתות, כך כל 'בין הזמנים'.

ארוכה יחסית. היו שהרשו לעצמם, בהעדר מסגרת מסודרת, להשיל מעט ממנגנוני הגנה ישיבתיים מובהקים, ואכן, טובי המחנכים, לכל שכבת גיל, הצביעו על הנזקים השונים שיצרו הסגרים, הריחוק מהיכלי התורה והפסקת הלימוד בת"תים ובישיבות.

ורבינו מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א עורר כמה וכמה פעמים, שכשהמחנכים רחוקים מהתלמידים, שומה על ההורים להיכנס לוואקום הזה, להיחלץ חושים ולייצב ולעצב את הצעירים, ילדי החיידרים, בני הישיבות הקטנות והגדולות, בנות 'בית יעקב' ובנות הסמינרים.

איש אינו יודע מתי יגיע הסגר הבא. נקווה שלא, בעזרת ה'. איש אינו יודע מה יילד יום, כמה זמן ילמדו במוסדות החינוך בצורה סדירה ואיזו כיתה תצטרך לשוב הביתה, כשאחד מהתלמידים יידבק חלילה בקורונה ויגזור 'בידוד' על כל חבריו. אנו לא יודעים, נכון לכתובת השורות, מתי יפתחו מוסדות החינוך לבנות. לכן אנו ההורים צריכים להיערך לכל תרחיש, להפיק לקחים ממה שהתרחש עם כל ילד וילדה בביתנו בכל התקופה האחרונה ולקבוע מערכת מסודרת בתוך הבית פנימה.

מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א ואחיו הגאון הגדול רבי יעקב זצ"ל למדו בצעירותם, יום יום, אצל אביהם הגרצ"י זצ"ל. תופעה שכזאת, בה האב מקיים כל יום את מצוות 'ושננתם לבניך', הייתה נפוצה בדורות קדומים. בימינו מוסרים ההורים את מושכות הלימוד בידי מחנכי מוסדות החינוך. ברור שהבית מקרין מהודו על הצעירים, ההורים משמשים כדוגמה אישית ומחנכים את הילדים מעבר לשעות הלימוד במוסדות החינוך. אך כעת, כשמידי פעם הילדים בבית, לפי צרכי הבריאות והחלטותיהם של גדולי ישראל, הרי שמושכות חלק מסדרי הלימוד עברו אלינו, ההורים.

נקבע מסגרות של תפילה ולימוד. חברות והקפדה על האזנה ל'קווי הלימוד' של מוסדות החינוך. מתי קמים ומתי הולכים לישון, מה קוראים ושומעים ובאיזה מינון. מתי לומדים ומתי משחקים. אפשר לקבוע לוח תורנויות למטלות בבית, אפשר להעשיר את עולם הבנים והבנות בנושאים לימודיים שלא נלמדים בדרך כלל בימים שגרתיים, וכן, אפשר לנסות וללמוד עם הילדים גם דברים קשים יותר (מנסיון אישי: ב'סגר' הראשון למדתי עם בני נ"י, שהיה אז בכתה ג', מסכת שלמה של גמרא. נכון, בחיידר התחילו ללמוד גמרא רק באלול הנוכחי. אך אם יש לו מורה פרטי, אבא שלו, למה לא לנסות?... ואכן, הילד למד את כל המסכת, ועשה 'סיום' חגיגי בערב פסח, יחד עם כל הגדולים שעשו אז 'סיום' לתענית בכורות'. לא היה מאושר ממנו...).

והנה עוד דבר נפלא שהגיע בזכות הסגרים ושיבושי הלימודים. קיום אישי של מצות 'ושננתם לבניך'.

(פורסם ביתד נאמן)

לאחר הסתלקותו של הגאון הגדול רבי חיים גריינמן זצוק"ל, סיפר לי אחד מנכדיו את הדברים הבאים: הוא היה מקפיד על ההוראה המפורסמת מהחזון איש זי"ע לעמלי תורה: "קבע הערותיך בספר מכורך". דבר זה הוא חלק בלתי נפרד מהווי החיים אצלנו, לומדים וכותבים. בכל יום ישיבי בצהרים היו מביאים עשרות נכדים את הפנקס לסבא זצ"ל, כדי שיעבור על מה שכתבו. כמובן שהלחץ בימי ישיבי היה גדול, להספיק להביא לסבא את הפנקס. רבינו ז"ל היה עובר על כל הפנקסים וברובם היה מציין הערה על הנכתב. לפעמים היה מציין מילת שבה, ולפעמים אף היה מציין קו, שיזכור שעד כאן נכתב בשבוע זה, ולפעמים היה מוסיף הערה. פעם סיפרו שסבא שמח שמחה עצומה באותו שבוע, כשהוצרך לעבור על שלושים פנקסים, ואמר: "מי יגלה עפר מבין עיניך מרן החזון איש ז"ל לראות איך שדרכך בלימוד התורה וכתובת חידושי תורה ממשיכה לדורות הבאים".

"אחד מבני המשפחה סיפר לי, שהגר"ח זצוק"ל ידע היטב מי הביא את פנקסו ומי לא, ולפעמים שלח לשאול על מי שלא הביא. בשלב מסוים, כשכבר לא היה שייך לעבור על כה הרבה פנקסים בשבוע אחד, חילקם למספר קבוצות וכל אחד הביא אליו פנקס פעם בשבועיים. פעם בחודש היה שיעור מתחלף, ללימוד מוסר בצוותא ופרקי אבות. בכל שבת לפני תפילת מנחה גדולה היו עומדים בשורה צעירי הצאן להיבחן אצלו על מה שלמדו בחיידר וכל אחד היה מקבל יחס אישי ומילה טובה..."

החודשים האחרונים טלטלו את העולם כולו, כולל את עולם התורה. היו אלפי בחורים שתקופת הקורונה דווקא העצימה את כוחות הנפש שלהם, חידדה את תחושת האם אין אני לי מי לי וכח היחיד שלהם, והם עמלו בלימוד בחברותות ביתיות, בחברותות טלפוניות עם חבריהם ובמו"מ תורתי בטלפון עם ראשי הישיבה והר"מים. עשרות קונטרסים של מערכות חידושי תורה נכתבו על ידי בחורים צעירים בימי הסגרים, וארגוני כתיבה וסיכומי סוגיות עבדו מאות שעות כדי לדרבן ולסייע, להקליד ולרומם. ישנם אלפי בחורי ישיבות, שכש'תיתב הנח' הישיבתית ננעלה עליהם, ישבו, סגורים בישיבה בקפסולות, ועמלו בתורה ללא ליאות, מנותקים כליל מכל העולם שמבחוץ. היו אלפי צעירים שהשטייגען בישיבה נעולה, אין יוצא ואין בא, במשך רוב חודשי הקיץ ובארבעים ימי הרחמים של 'זמן אלול' - רומם את רוחם ותורתם.

אך ישנם כאלו שהתקופה הזאת הייתה 'גדולה עליהם'. כשישבו בבית, ללא חברותות וללא אש התורה של היכל מלא בלומדים, הם נכבו והתעמעמו. לא כל בן ישיבה ב'דור המרשמלו' הנוכחי, מסוגל להתנתק, פיזית ורגשית, מהבית, מסינרה האוהב של אמא, לתקופה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

למחרת, כאשר פנה סבא למתווך כדי לשלם את שכרו, התקומם הלה ושאלו בתרעומת: "באיזו זכות קנית את הדירה?! הלא אני בר מצרא לדירה זו?" ... סבא נדהם: "אבל הרי אתה בעצמך תיווכת לי את הדירה?!!" ...

"מי שלומד תורה מתוך הדחק, ה' מוציא לו כסף מהקיר" - קורא 'הפנתח' מספר על השתלשלות מיוחדת של השגחה פרטית שאירעה עם סבו | לרגל יום השנה לפטירתו החל היום, ד' בחשון

אותו מתווך פנה לבד"ץ של העדה החרדית בתביעה כדן בר מצרא. סבא ישב ללמוד את הסוגיה בכל דיניה ופרטיה יחד עם הראשונים, ונדבר בעניין זה עם תלמידי חכמים חשובים. וכך הגיע לבי"ד, שם נתקל בטוען רבני מפורסם אשר ניסה בכל כוחו לדחות את סברותיו הישירות. אולם דבריו של סבא עשו רושם עז על הדיינים, דבריו נאמרו בבהירות, עד שאחד הדיינים החשובים התפעל ואמר: "סוף סוף יש פה דיון עם למדנים ולא עם סתם בטלנים"...

סופם של דברים: סבא זכה בדירה ושמח בחלקו.

והנה באחד הימים הגיע קבלן וקנה את הגג, ורצה לבנות עליו בניין שלם בן 5 קומות לפחות. כדי לבנות בניין כזה צריך לחפור יסודות, ואת היסודות חופרים ומעמידים בתוך הבית הבנוי. חפירת יסודות בתוך הבית גרמה להריסתו ולהורדת ערכו, שכן מלבד השטח שהיסודות 'גנבו' משטח הדירה, הם מהווים גם תקלה גדולה, שהרי אם בונים עמוד באמצע החדר צריך לעצב את הבית מחדש, וכו'.

וכך יצא שנגרם להרב זרביב זצ"ל נזק גדול כתוצאה מהבניה, והוא נאלץ לתבוע את הקבלן לדין תורה, ובית הדין פסק שהקבלן חייב לפצות אותו. סיכמו שהפיצוי יהיה על ידי שהקבלן יבנה עבורו יחידת דיור: הקבלן יתן חצי מהגובה של הדירה מהשטח שבבעלותו, והרב זרביב זצ"ל יתן חצי מהגובה - על ידי שינמיכו את תקרת הבית, שכן מדובר בבתיים ירושלמים שתקרתם גבוהה ואפשר לנצל את השטח.

כמובן, הקבלן עשה כל זאת, ומאז היתה לסבא הרווחה, שכן היתה לו יחידת דיור להשכרה במחיר של 700 דולר דאז (כ-3200 ש"ח), סכום שהיווה תוספת משמעותית להכנסתו, ודווקא בזמן שהוא נצרך לכך מאוד כדי לחתן את ילדיו.

ואמרו על זה תלמידי חכמים, שרואים שמי שהקדוש ברוך הוא רוצה לתת לו כסף - הוא יוציא לו כסף אפילו מהקיר (- בנין), על ידי שיקנה דירה, ויהיה קבלן שיבנה מעליו ויזיק לו, ויצטרך לפצות אותו על ידי בנית יחידת דיור עבורו. שהרי יש הרבה אנשים שמעל דירתם בונים תוספות בניה, ולא צריך לפצותם כי האדריכל מתכנן את הבניה בצורה שלא תגרום כל נזק. ואילו כאן התגלגלו הדברים שהקבלן יהיה מחוייב לפצותו.

סבי הרב יונתן זרביב זצ"ל נולד בז' באלול תש"ד לסדר "תמים תהיה", ונפטר בד' בחשון תשע"ו לסדר "צדיק תמים היה". הוא היה מתלמידי המובהקים של הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל ראש ישיבת הנגב, ראש כולל באהבת שלום, ובסוף ימיו רב קהילה בשערי חסד.

פרנסתו הייתה בדוחק, היה עובר מדירה שכורה לרעותה, בכל פעם שהמשפחה גדלה, כי לא היתה לו אפשרות לשכור דירה גדולה יותר מלכתחילה (כשלוש-עשרה דירות לפחות עבר במהלך חייו - כך סיפר בנו, שלימים איבד את תעודת הזהות וכדי לאמת את זהותו ביקשו ממנו לזכור חלק מהמקומות שבהן גרו הוריו, והיה זה כשלושה-עשר מקומות לפחות...). אך מכל מקום שום דבר לא הסירו מלהמשיך לשקוד על דלתות התורה מתוך מסירות נפש.

כך היה עד אשר עזרו לו רבים לקנות דירה. מעיקרא הוא בתומו רצה לקנות דירת מרתף, העיקר שיהיה מקום היכן לשכון שם, עד אשר גיסו שכנעו, ש'עד כאן תחום שבת', ואם הוא כבר קונה, שיקנה משהו טוב יותר.

הרב זרביב זצ"ל פנה בתומו למתווך, אשר תיווך עבורו דירה ברח' חיי אדם 9. והנה למרבה הפלא, במקום שהמתווך ישכנע אותו לקנות את הדירה, ועד כמה היא טובה, כמנהג המתווכים שמעלימים את החסרונות ומדגישים את המעלות - מתווך זה נהג להיפך, הוא תיאר לו את חסרונותיה הגדולים, שיש בה טחב וכיו"ב. (בהמשך יתברר מדוע עשה כן).

אך למרות דבריו, הרב זרביב זצ"ל סבר שזו דירה שכדאי לראות, וכך עשה, ובס"ד עלה בידו לחתום זיכרון דברים עוד באותו יום עם בעל הבית. והנה למחרת, כאשר פנה אל המתווך כדי לשלם את שכרו על התיווך, התקומם הלה ושאלו בתרעומת: "באיזו זכות קנית את הדירה? הלא אני בר מצרא לדירה זו?" ...

סבא השיבו: "אבל הרי אתה בעצמך תיווכת את הדירה?!!" ... וכך נתגלתה התרמית: המתווך רצה לקנות בעצמו את הדירה במחיר מוזל יותר, וציפה שבעה"ב יוריד מהמחיר, וזאת על ידי שיראה שאין אדם שמעונין לקנות אותה, ולכן סיפר לקונים הפוטנציאליים את חסרונותיה של הדירה, בתקווה שלא ירצו לקנותה.

ויכוח אדיר בעל משמעות עולמית פרץ לפני אלפי שנות דור: הזמן - 'י באלול א' תרנ"ו, אמצע שנת ה'מבול'. המקום - על ראשי הרי ארט, סמוך לפתח חלון התיבה. המתנצחים - נח הצדיק והעורב הסרבן...

מאמר מרתק מתוך שיחתו של גאב"ד הרדים הרה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א

שנית, האם אמנם כדברי נח, שאין בו תועלת כלל? הרי ודאי לא נברא העורב לחינם, ולא ברא הקב"ה שום נברא בעולם לריק, אלא 'כל פעל ד' למענהו' (משלי טז ד), וגם היצור השפל והקטן ביותר עלי אדמות שלא נראה לעין, יש לו ייעוד ותכלית, וכדברי רב אחא בר חנינא שאמר (שמות רבה פ"י) 'אפילו דברים שאתה רואה אותם מיותרים בעולם, הן היו בכלל בריאתו של עולם'. א"כ האיך ענה לו נח 'מה צורך העולם בכך'.

עוד צ"ב: אם אין צורך בעורב, למה ציווה לו ה' להכניס את העורב לתיבה? למה טרח עבורו נח להכין לו לאורך כשנה מאכל ומשקה, וכי יגע לריק?

הכופר בטובה - מיותר בעולם!

אלא צריך לומר: ודאי ידע נח גם ידע, שה' ברא את העורב לאותו תפקיד שייעוד בעבורו, ולכן ציווה להכניסו לתיבה, ולכן טרח נח למענו בתיבה כדבעי, כשאר החיות העופות והבהמות. אך אחרי ששמע נח את דברות ההבל - 'רבך שנאני' יוצאים מפי העורב, נענה לאלתר ואמר: א"כ מעתה 'מה צורך העולם בכך'. כי הכופר בטובה ואינו מוקיר את מטיבו, לא מצדיק את קיומו, אפילו אם מועיל הוא לבריאה!

עורב זה שכפר בטובת הקב"ה שבראו, החיו וקיימו והצילו מן המבול, וכפר בטובתו של נח שהאכילו לאורך המבול - לבריה שפלה כזו אין מקום בעולם כלל. ודאי לא בעולם החדש שאחר המבול - העולם הזך הנקי והמצוחצח. כאן אין מקום לכפויי טובה, ובפרט, שהרי גם לניחוח לא יעלו לאשה, 'לא לאכילה ולא לקרבן'.

וכבר אמרו חז"ל (שמות רבה א ח), כל הכופר בטובתו של חברו כאילו כופר בטובתו של הקב"ה. הגדיל העורב שכפר בטובת שניהם גם יחד, ולכן אחת דתו: אין יותר צורך בו!! לא בכדי זכה העורב לתואר המפוקפק: 'נבזה שבעופות'.

ביסוד זה ביאר מרן ה'קהילות יעקב' זי"ע את מאמר הגמרא (ברכות לג. סנהדרין צב.) 'כל אדם שאין בו דעת אסור לרחם עליו, ולכאורה הדבר אומר דרשני: אדרבה, כיון שאין בו דעת - יש לרחם עליו, וכך נוהג הקב"ה, 'שומר פתאים ד'". במה שונה חסר הדעת מתינוק, שלמרות שאין בו דעת ודאי שמצווה לרחם עליו.

וישלה את העורב ויצא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ (ח ו). ויכוח אדיר, בעל משמעות עולמית, פרץ לפני אלפי שנות דור. הזמן: 'י אלול א' תרנ"ו, אמצע שנת ה'מבול'. המקום: על ראשי הרי ארט, סמוך לפתח חלון התיבה. המתנצחים: נח הצדיק והעורב הסרבן.

הסיבה: נח מבקש לשלוח את העורב לראות הקלו המים מעל הארץ, אך העורב מסרב לצאת לבצע את השליחות שהוטלה עליו. וכך מספרים לנו חז"ל (בראשית רבה לג ה, ילקוט שמעוני נח): העורב טען לנח: 'מכל בהמה ועוף שיש כאן, אי אתה משלח אלא אותי... מה ראית על כך? למה מכל יתר המינים אשר בתיבה בחרת רק בי, למה אסכן עצמי לטבוע במי המבול, בעוד ידידי משיכו בשלווה את שגרת חייהם בתיבה המוגנת. למה אגרע? זו הייתה טענתו הראשונה של העורב. אך הוא אינו מסתפק בכך ומוסיף עוד טענה, כשהוא מתריס נגד נח 'תשובה ניצחת', כדברי ריש לקיש שם:

"רבך שנאני", הוא אומר, "ואתה שנאתני. רבך שנאני, דכתיב (ז ב) 'מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה'. ואתה שנאתני, הנחת בתיבה מין שבעה ושגרת אותי ממין שנים. אלמלי פוגע בי שר חמה או שר צינה, נמצא העולם חסר בריה אחת" ע"כ.

דברים של טעם טוען העורב: מהמינים הטהורים יש בתיבה 'שבעה שבעה', אך מהטמאים רק 'שתים'. א"כ למה זה שלחתני? הרי אנו הטמאים בקבוצת סיכון גבוהה יותר מן הטהורים, ומן הראוי לשלוח אותם ולא אותי! אלא מאי? הקב"ה שונא אותי ולכן ציווה להמעט ממני הטומאה שיכנסו לתיבה, ואף אתה כרבך (הקב"ה), גם שונא אותי, ולכן אתה מעדיף לשלוח דווקא אותי, כדי שיכחד מין העורב מן העולם... עפ"ל.

מה משיב לו נח? הטו אוזן ושמעו:

נח משיב לו נחרצות בלשון זו: "מה צורך העולם בכך? לא לאכילה ולא לקרבן". אם תמות ותיכחד מן העולם, אין בכך שום רע. הלא אין בכך שום תועלת!!

והשאלות צועקות מאליהן:

ראשית, הלא 'ורחמיו על כל מעשיו' כתיב (תהילים קמ"ה ט), ומכאן למדו (ב"מ פה.) שאפילו על בהמה וחיה מצווה לרחם, וא"כ, למרות דברי העורב החצופים, כיצד 'התאכזר' אליו נח והשיב לו שמצידו יכול הוא למות, בעוד שהעורב מתחנן על חייו.

השיב הסטייפלער: 'אין בו דעת' אינו כפשוטו, שחסר דעה הוא. על חסר דעה ודאי ראוי ומצווה לרחם. אלא הכוונה למי שאין בו דעת להכיר טובה על מה שעשו עבורו. על אדם כזה אסור לרחם, על מין כזה אין מקום לרחמנות. מבהיל. (ברכת פרץ, בשלח).

שנינו במשנת רבי אליעזר (פרק ז): 'אין לך קשה לפני הקב"ה יותר מכפיית טובה, ולא נטרד אדם הראשון מגן עדן אלא בעבור כפיית טובה, שאמר 'האשה אשר נתת עמדי'. וממשיך ומבאר: 'ומפני מה ענש הכתוב ביותר לכפויי טובה? מפני שהוא כעין כפירה בעיקר. האדם הזה כופר היום בטובתו של חברו, ולמחר הוא כופר בטובתו של קונו'. ע"כ. ואיתא מרבי יונתן אייבשיץ (יערות דבש ח"א דרוש טו), ששורש כל המידות הרעות, מקורן ועיקרן הוא כפיות טובה, והיא המידה המגונה ביותר מכל המידות הרעות.

והיפוכו הגמור של הרשע כפוי הטובה - הוא הצדיק, שכל יומו אך ורק מזמור לתודה, ותמיד יחשוב ויאמר לא יצאתי ידי חובתי, ועל כל נשימה ונשימה יהלל קה. וכמסופר על החפץ חיים, שבאחד השנים טרם פתח באמירת הסליחות הראשונות 'במוצאי מנוחה', התמוגג בבכי ואמר לעצמו בדמעות שלישי: ישראל מאיר ישראל מאיר, מה יהיה עמך, איה הכרת הטוב שלך? האם הכרת טובה להשי"ת על חסדו הגדול שעשה עמך, שחנך דעה בינה והשכל לחבר ולהוציא לאור עולם את הספר 'חפץ חיים'? ורק לאחמ"כ פתח באמירת הסליחות (הח"ח חיי ופעלו).

מעשה בזונדל ותנחום...

תנחום עני גדול היה, אך כגודל עניותו כך גודל רשעותו. ניצל את 'מעמדו' להרע ולא להיטיב. קיבץ, לקח, ירש, חטף, חמס ואסף מכל הבא ליד, שהרי עני הוא ולכן מותר לו, בצדק או שלא. כך גם צורך הזולת לא תפס אצלו שום מקום ועניין - תמיד תהיה יד תנחום על העליונה.

לעומתו היה זונדל, מנכבדי העיירה, איש חסד בנשמתו. בצער רב ראה את מצבו המדרדר של תנחום, לכן קם ועשה מעשה. הוא ניגש בחיך רחב לתנחום עם הצעה בפיו: הנה בשבוע הבעל"ט תערך הגרלה בעיר הבירה ורשה על סכום אגדי גדול ואדיר, והיות ואני מוכר כרטיסים להגרלה זו, לכן שמע נא לעצתי - תשקיע חמש זלוטי ותקנה אצלי כרטיס הגרלה, והלוואי ותזכה ואז ירווח לך, אחת ולתמיד.

תנחום, שאף חצי זלוטי לא היה בכיסו, דחה אותו על הסף בטענה הישנה: 'כסף מנלן'. אך רחמי זונדל לא נתנו לו מנות, לכן הציע לתנחום - א"כ בוא אפוא ונעשה פשרה בינינו: אני אוציא מחשבוני את חמש הזלוטי וארכוש עבורך כרטיס הגרלה על שמך, והיה אם תזכה ותעלה בגורל תשיב לי את חמש הזלוטי, ואילו אם לא תזכה - יהיו לך מעתה חמש הזלוטי כמתנה גמורה.

להצעה מפתה שכזו כבר לא יכול היה תנחום לסרב, ובו במקום הסכים לעסקה. הוא קנה כרטיס חינום אין כסף. עבר שבוע, זונדל

נוסע לוורשה למעמד ערכת ההגרלה. בהתרגשות גוברת האזין לתוצאות, כשאינו מאמין למשמע אוזניו: הזוכה המאושר הוא לא אחר מאשר תנחום מידוענו - העני לשעבר.

זונדל, שהיה טוב לב, שמח מאוד בשמחת תנחום, ותיכף ניגש לקבל את הפרס עבורו, צרר את המעות כראוי ובצעדי ריקוד שב לעיירה לבשר לתנחום על זכייתו הגדולה ועל מעמדו החדש - גביר העיר. הדרך עברה במהירות כשמחשבות אורה ושמחה מקלים את הדרך עליו, שמעתה יפטר בני העיר מעונשו של זה, ומאיך יזכו לגביר אדיר שכזה, 'דער גביר פון שטעטל'.

כשהגיע לעיירה, היה זה כבר בשעות הקטנות של הלילה, אך זונדל החליט באחת כי בשורה שכזו לא ראוי לעכב רגע אחד, ויהי מה. עליו להודיע מיד לזוכה המאושר, "הרבני הנגיד המפורסם מוה"ר הגביר ר' תנחום", כי מעתה תמה סאת צרותיו, וגביר לאחיו הוא.

סופת השלגים שהשתוללה בחוצות, גם היא לא מנעה ממנו מלחפש את ביתו העלוב של תנחום. בחיפוש אחר חיפוש טרח ועמל בחשכת הלילה למצוא את הבית, כשכולו רועד מקור. ויפן כה וכה עד שלבסוף מצא את מבוקשו - בקתה מוזנחת מטה ליפול בקצה העיר.

זונדל לא היסס, נקש בחוזקה על הדלת להעיר את בעל הבית השקוע בשנתו. אחר חבטות חוזרות ונשנות התעורר תנחום, תוך כדי צעקה: "מי הוא זה בחוץ ואיזה הוא, שמעז להעירני באישון לילה!?"

מבעד לדלת השיב לו ר' זונדל ואמר לו: "הודעה דחופה ומשמחת בפי, תנחום, אך ראשית תואיל בטובך להכניסני לביתך כי עוד רגע ואני קופא בחוץ בקור המקפיא עצמות". אך תנחום, כמו תנחום, לא אכפת ליה מחבריה, התהפך לצד השני ושקע שוב בשינה. וזונדל בחוץ מתחנן: "לטובתך, אנא רק פתח לי הדלת, כי עוד רגע ואינני"..." אך תנחום בשלו - לא קם ולא זע.

עד שהודיעו זונדל מבעד לדלת בחוץ: "דע לך תנחום, כי באמתחתי סכום אדיר בו זכית בהגרלה, ומהיום עשיר הנך כקורח וכל עדתו גם יחד. אם תפתח לי את הדלת אתנם לך בשמחה. קום ממיטתך וקח לך את שלך".

לא עברו שניות מעטות, וכבר נשמעו באחת פסיעותיו הגסות של תנחום שהזדרז לפתוח את הדלת... חטף מידיו של זונדל את צרור המעות, ובעזות מצח פנה אל זונדל וצעק לעברו בכעס: "אינך מתבייש?! איך העזת להעיר את 'גביר העיר' באישון לילה!?!..." ותוך כדי רשעותו מפילו ארצה וטורק בפניו הדלת. זונדל מעד ונפל בצדי הדרכים, כשאין ישועה לנפשו, ואת חמש הזלוטי שוב לא ראה מעולם.

אגדה זו ששגורה הייתה בפי כל בימים ההם של ורשה רבתי - ואקווה שמעולם לא היתה ולעולם לא תהיה - מבטאת היטב את פניה האכזריות של הכופר בטובה.

מצווה מגנא ומצלא

אך עתה קמה וגם ניצבה הקושיא: מדוע אכן נותר העורב

וכלל. א"כ, מדוע היה צורך להשאיר את העורב בחיים עבור שליחות זו, שיכול להתקיים על ידי אחרים?
 אך לא! הקב"ה משיב לנח: על אף שהעורב רע מעללים הוא, למרות זאת, אותה מצוות חסד אחת שעתיד הוא לקיים ביום מן הימים - די בכוחה כדי להגן בעדו ובעד ולזרעו עד עולם לבל ייכחדו מן העולם!
 כה גדולה היא הזכות, ולו של מצווה אחת בלבד!
 מה יקר חסד"ך אלקים - כה גדול הוא כוחה של עשיית מצווה בכלל, ושל עשיית חסד בפרט!
 יה"ר שנזכה לעשות חסד, ולקיים עולם חסד, ובזכות כך נזכה לתורת חסד.

בחיים ולא נכחד, הרי אין צורך לעולם בו?
 את התשובה המפעימה על קושיא זו מגלה לנו המדרש (רבה וילקוט שם):
 "אמר רבי ברכיה בשם רבי אבא בר כהנא: השיב לו הקב"ה ואמר לנח: החזר את העורב לתיבה, וזאת, כיון שהעולם עתיד להצטרך לו. שאל נח לקב"ה: אימתו? ענה לו הקב"ה בלשון הפסוק (כאן): 'עד יבושת המים מעל הארץ'. עתיד צדיק אחד, הוא אליהו הנביא, לעמוד ולייבש את כל המים שבעולם, ואז אני מצריכו את העורב, הה"ד (מלכים א יז) 'והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבוקר ולחם ובשר בערב'. ע"כ.
 נעניי בדברים, ונסיק: הלוא הרבה דרכים לפני המקום, ובוודאי שאין הקב"ה צריך את טובת העורב כשליח לאליהו הנביא כלל

יהלומים מגדולי ישראל

"זכי בשביל שיש לך חומרה כלשהי, תבוא ותכביד על רעייתך שהתאמצה כל כך לנקות את הבית? זכי אינך חושש שאשתך יכולה להתעלף למשמע הבקשה הזו?!!" - זעק מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל

"דווקא על תלמידי חכמים מוטלת החובה להתנהג בעדינות וברוך עם כל מי שבא איתם במגע"

בפרך'. ובכלל, הטעים הגאב"ד, דרכם של תלמידי חכמים היא להתנהג בעדינות וברוך עם כל מי שבא איתם במגע, על אחת כמה וכמה שיש להם להיות מנומסים ואדיבים כלפי נשותיהם, ולא להכביד עליהם בדרישות-שווא!
 הלא כך מסבירים - הטעים - את עובדת היותו של הארון מצופה מבפנים ומבחוץ בזהב, ובתוכו היה עשוי מעץ. הארון מסמל כידוע את התורה ואת חכמיה, ולכן חלקי הפנים והחוץ שלו צריכים להיות מצופים בזהב. אבל, בתוכו היה הארון עשוי מעץ - כדי לא להכביד על נושאי. אם גם תוכו של הארון היה עשוי מזהב, היה משקלו כבד מאוד, ולא נאה ולא יאה הוא הדבר שהתורה תכביד על נושאייה.
 ומכאן נלמד גם אנחנו, אמר הגר"נ קרליץ, שדרכם של ת"ח היא לנהוג בנעימות ולא להיות לטורח על אף אדם באשר הוא.
 (נשיח בחוקיך)

"אלה תולדות נח, נח" - נייחא לעליונים, נייחא לתחתונים (מדרש)
 דווקא בגלל היותו יושב במשך שנים רבות בראש ההרכבים של בית הדין, נחשף מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל לתופעות לא-רצויות הנראות לפעמים בבתי ישראל, ותבע מהציבור לשנות את גישתו. זה קורה למשל, אמר הגר"נ, כאשר עקרת הבית עבדה קשה מאוד לקראת פסח, ניקתה וקרצפה כל פינה, וסידרה את כל הבית דבר דבור על אופן, והנה בליל בדיקת חמץ מגיע בעלה הביתה, ומפני חומרות כאלו ואחרות הוא מבקש מאשתו שתוציא שוב את הכלים והבגדים מהארונות, ותנקה הכל מחדש.
 הגר"נ מחה בתוקף על הנהגה זו, והביע דעתו שאסור לתלמידי חכמים להתנהג כך. "זכי בשביל שיש לך חומרה כלשהי, תבוא ותכביד על רעייתך שהתאמצה כל כך לנקות את הבית? זכי אינך חושש שאשתך יכולה להתעלף למשמע הבקשה הזו?!!" - זעק.
 הגר"נ הסביר שדבר זה כרוך גם באיסור של 'לא תרדה בו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הטלפון שבכיס התחיל לרטוט. שיחות והודעות מלאי בקשות. וראה זה פלא - כל הבקשות היו להתפלל על 'שלום בן פלוני', או 'פלוני בן שלום'; בקשה ל'שלום' בית, או ל'שלום' עם המעסיק. כל הבקשות מתחילות או מסתיימות עם 'שלום'...

הרב אברהם יעקב סלמון רב קהל שטפנשט מספר על תופעה מופלאה שחווה על ציונו של הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהוביטש זי"ע ביום ההילולא האחרון | וגם - על סגולה מיוחדת לשבת שמחה

עם ישראל שצריכים ישועות. ההרים בפרוהוביטש החזירו לנו הד עצום וחזק, ובארץ הקודש עברה הרנה במחנה כי אנו כעת בפרוהוביטש, אפשר להעביר שמות...

הטלפון שבכיס התחיל לרטוט. שיחות והודעות מלאי בקשות. וראה זה פלא - כל הבקשות היו להתפלל על 'שלום בן פלוני', או 'פלוני בן שלום', אחד מבקש 'שלום' בית, והשני מבקש 'שלום' עם המעסיק. כל הבקשות מתחילות או מסתיימות עם 'שלום'... בעל השמועה עמד לנגד עינינו, והתחושה הייתה פלאית. בהמשך הדברים מספר הרב סלמון על סגולה מיוחדת המקובלת בצדיקי עליון:

הצדיק משטפנשט זיע"א גילה, כי בכל יום חמישי בלילה - ליל שישי בלשונו הטהורה, היא העת בה מתחיל להתנוצץ אור השבת, ובשעה זו מתחילה סגולה נפלאה להאיר בעולם - הזכרת שמו של הרה"ק מפראהביטש - שהיא סגולה לשבת שמחה, כפי שגילה אביו משטפנשט וזקינו מרוז'ין.

(גיליון 'סגולת שלום')

הזמן: ערב ראש חודש אלול תש"פ, בשיא המגיפה הנוראה שמתחוללת בעולם. המקום: מדינת אוקראינה הנמצאת במרכז דרמה עולמית, האם תותר כניסת יהודים לתחומה.

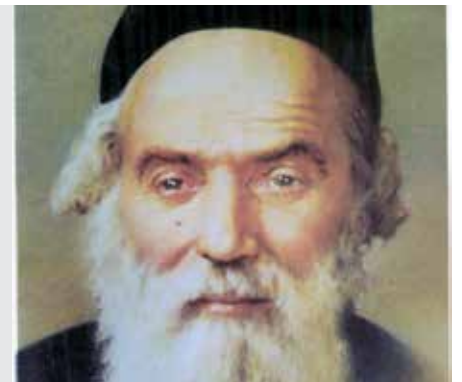
בזמן שרבות יהודים מבקשים לנחות באוקראינה לקראת ראש השנה כדרכם מימים ימימה, זכינו ובדרך לא דרך הגענו לאוקראינה, ועוד יותר זכינו והצבנו את כף רגלינו באהל הציון הקודש של הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש.

השקט ששרר מסביב היה מעציב, רגלי פראהביטש אבלות מבלי באי מועד. ניגשתי לבבושקה, השומרת הקבועה המתגוררת למרגלות הציון הקדוש ושאלתיה ברוסית - אוקראינית רצוצה: 'קקדה זדיס ביילי פסלידני ראס עיבריי' - מתי ביקרו פה פעם האחרונה יהודים?

והבבושקה המגושמת עונה: 'פיאט מיציסופנאסאץ טוט ביילי לודי'. חמשה חודשים לא דרכה כאן רגל אדם. 'צילובק' - קולה התרעם במורדות פרוהוביטש - 'נייעט צילוביק', אין אנשים.

נכנסנו פנימה, אני והמלווה שאיתי, הרב אברהם קולר מירושלים, התחלנו להתפלל בקול וברגש גדול. אנו הרי שליחי

באילו אופנים מותר לספר על עברו של בעל תשובה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

תשובה בימינו שהיו תינוקות שנשבו, הרי הם במעלת המתנדבים והוא תואר של שבת, אשר מי יודע אם היה נולד במצבם היה מוצא את הכוחות והרצון להתנדב לה' כמותם.

ואם מזכיר מעשיו הראשונים בלשון שבח שאין בהם גנאי וכגון שמספר כמה מעמד וגדולה היו לו ועזב הכל כדי להתקרב להקב"ה, יש שכתבו שמותר, וכן מובא בשם הגר"ש וולבה,

ב'ביאורים ומוספים' על הסעיפים הנלמדים בימים אלו מביאים כמה נידונים מעניינים ומצויים לעניין סיפור מעשיו הקודמים של בעל תשובה: בשו"ת שבט הקהתי כתב שאף שכוונתו להרבות בשבח שהתגבר על יצרו ושב בתשובה, אסור, כיון שלמעשה מתמעט כבודו בעיני השומעים, וגם עלול להינזק מכך וכו', וכן כתב הגר"י טשזנר. אמנם הגר"מ סלמון כתב שבעלי

בשור"ת שבט הקהתי וכ"כ הגר"י טשזנר, ובלבד שמספר זאת כדי להרבות בשבחו. ובשור"ת לחפץ בחיים כתב שאם אינו מפרסם על עצמו שהוא בעל תשובה, אף שאינו מקפיד ואינו מתבייש בזה, כיון שהדבר עלול לגרום לו נזק [שלא יקבלו את ילדיו למוסדות לימוד וכדו'] מסתבר שאסור, ונשאר שם בצ"ע.

שבזמננו שעל פי רוב כשמספרים על בעל תשובה הכוונה לשבחו איך עמד בנסיונות ועזב אורח חייו, הדבר תלוי לפי כוונת המספר האם מתכוין לשבח, ולפי מי שמדבר עליו האם אכן משתבח בכך. וכן מי שהוא בעל תשובה ואינו מתבייש בכך, ואף מפרסם זאת ומאשר שהגיע לדרגה זו, דעת הגר"נ קרליץ שמוותר לומר עליו שהוא בעל תשובה ואף להזכיר מעשיו הראשונים, וכן כתב

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

כשרבה של ברנוביץ לא הוציא את פניו מתוך התנור...

עירובין עד

"חזנא הוא דהוה אכיל נהמא בביתה, ואתי ביית בני כנישתא"

ייאלצו את השמש לקום מידי בוקר בשעה מוקדמת כדי למלא את התפקיד.

התמהמה הרב והמתין לשעת כושר כדי להתחמק בלא שיבחינו בו, אולם זו בוששה מלבוא. ברם, אותו מתפלל לא היסס. הוא היה בטוח שהשמש הוא הגוהר על התנור, וכיוון שכך ניגש אליו וטפח על גבו בזלזול. "מה אתך? מה הנך עושה זמן כה רב בתוך התנור?" הרים את קולו.

עכשיו עמד הרב דברנוביץ' בפני בעיה; אם ייצא עתה מהתנור, לא די שמעשיו יתגלו ברבים, אלא גם תיגרם פגיעה בכבוד יהודי. היהודי שהיכהו לא יסלח לעצמו על שהיכה את רב העיר, ולעולם לא יוכל להביט בפניו. האש אחזה את אט בעצים, ופני הרב הלכו והתלהטו. אולם הוא לא הוציא ראשו מהתנור. פניו המיוזעות נאבקו בלהבה המתרוממת. רק כעבור דקות מספר, כשהבין שהעומד מאחוריו עזב את המקום והתרחק, הגיח מהתנור, זקנו חרוך ופניו אדומות, ונמלט מבית הכנסת.

כדאי היה כל זה עבור הרב דברנוביץ', ובלבד שלא לבייש. האם לא כך אמרו חז"ל (סוטה י, ב): "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילבין פני חבריו ברבים!"?

(דרך עץ החיים)

הגמרא מדברת על שמש בית הכנסת שאוכל בבית אחד, ומקום לינתו הוא בבית הכנסת. מסופר על רבי ישראל יעקב לובצ'ינסקי, שכיהן כרבה של ברנוביץ' וכמשגיח בשיבת "אוהל תורה": בבית הכנסת שבעיר שרתה מידי בוקר תחושת חום נעימה, למרות הקור העז ששרר בחוץ. המתפללים משכימי הקום שהיו מוצאים את התנור מוסק היטב, היו בטוחים כי השמש המסור והנאמן הסיק למענם את התנור מבעוד מועד ושב לביתו. איש מהם לא ידע כי מסיק התנור הינו לא אחר מרבה של העיר, שהיה חומק מידי בוקר בשעה מוקדמת אל בית הכנסת הקפוא, מעמיס את התנור בגזירי עצים, מדליק האש ומהפך בגחלים שוב ושוב, עד שהיה החום עולה ומתפשט בבית המדרש.

יום אחד, השכים קום אחד מתושבי העיר, יש האומרים שהיה זה השמש בכבודו ובעצמו שלבו נוקפו והגיע אל בית הכנסת זמן רב לפני תחילת התפילה, הזמן שהוא היה צריך להגיע מתוקף תפקידו. בדיוק באותה עת היה הרב רכון על התנור, ועוסק בהטבת הגזירים שזה עתה הודלקו, אולם מכיוון ששמע את הדלת נפתחת - לא מיהר להרים ראשו. הוא לא רצה שתושבי העיר יידעו כי הוא, בכבודו ובעצמו, מסיק את התנור מידי בוקר. הוא ידע שאם יתגלה הדבר, בני העיר ימנעו ממנו להמשיך, ואף

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

24
שעות

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האיסור להסיר סכך מהסוכה ביום טוב - מדאורייתא או מדרבנן?

Yonatan Sindel Flash90

הסוכה מסוככת כראוי - האיסור להסירו הוא בכל מקרה רק מדרבנן. ואם הניח סכך קשור בחבילות על גבי סכך קיים, אין החבילות נחשבות כחלק מהסכך הקיים, ואין בהסרתן איסור סותר כלל; אלא אם כן הניחן במטרה לעבות את הסכך הקיים. אולם, בדרך כלל אסור לטלטלן משום 'מוקצה'.

[שו"ע תקיח, ח, ומשנ"ב מ-מא; וראה שם, מב; ביאורים ומוספים דרשו, 51]

המסיר סכך מעל גבי סוכה בשבת וביום טוב, על מנת להניח סכך אחר במקומו - וכגון שנמצא כי הסכך מתולע, וחפץ להחליפו באחר - עובר על איסור 'סותר' מן התורה. ואם אין בכוונתו להניח סכך אחר במקומו, האיסור הוא רק מדרבנן, כדין 'סותר שלא על מנת לבנות' (ראה תקציר לאתמול).

וסכך המונח על גבי סכך אחר, כתוספת, וגם לאחר הסרתו תישאר

מחוסר מקום לאחסון הסכך המיותר הניחוחו על גבי הסוכה... איזו משמעות הלכתית יש לכך?

הקיים כמקום אחסון; או שסכך זה התלחלח ופרס אותו על גבי הסוכה כדי לייבשו - יש מן הראשונים שסובר שאין איסור סותר בהסרתו, ויש חולקים.

ואם לא הצהיר בפיו על מטרת הנחת הסכך, אלא עשה זאת במחשבה בלבד, יתכן שלכל הדעות יש איסור סותר בהסרתו.

[משנ"ב תקיח, מא, וביה"ל ח, ד"ה זרק]

כאמור, המסיר סכך (שאינו קשור בחבילות) המונח על גבי סכך, בשבת וביום טוב, עובר על איסור 'סותר' מדרבנן.

במה דברים אמורים? כשהניח את הסכך על גבי הסכך הקיים ה'מיותר' על מנת לעבות את הסכך, או אף אם הניחו ללא כל מחשבה. אולם, אם הניח את תוספת הסכך למטרה אחרת, וכגון שלא מצא מקום חלופי לאחסון סכך זה, והניחו על גבי הסכך

פתחו את המקרר בשבת והתגלה כי הנורה נדלקה - האם ניתן להשתמש במוצרים שבמקרר?

במוצרים הוא הנאה מעצם הפתיחה, ולא ממעשה האיסור שנכרך בה.

והגם שכעת התברר שכבר מכניסת השבת לא היה ניתן להוציא את המוצרים שבמקרר בדרך הרגילה - אין להחשיבם כמוקצה, משום שישנם אופני היתר שונים לפתיחת המקרר על ידי גוי, או על ידי קטן.

[ביאורים ומוספים דרשו תקיח, 57]

אדם שפתח את המקרר בשבת, והתברר לו ששכח לנתק את הנורה שבמקרר בערב שבת, או ששכח להפעיל את 'התקן השבת' של המקרר, והפתיחה גרמה להדלקת הנורה או לפעולה אלקטרונית אחרת - אין לאסור את השימוש במוצרים שבמקרר מחמת שזוהי הנאה ממעשה איסור, שהרי הפותח לא ידע שפעולתו תגרום לפעולה של איסור, כך שהאיסור נעשה באופן של 'מתעסק', שהוא קל אף יותר משוגג; ובנוסף, השימוש

* אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'הסותר'. מדאורייתא, האיסור הוא רק ב'סותר על מנת לבנות', כיון שהסותר שלא על מנת לבנות, הריהו 'מקלקל', ואסור רק מדרבנן.
* קורות עץ שהוצמדו לסוכה על מנת לעבות את דופנה, אף שאינן מחוברות לדופן, יש בנטילתן איסור 'סותר'. ובמקרה שהושענו על הדופן על מנת לתומכה - נחלקו הפוסקים אם יש בנטילתן איסור סותר.
* 'מוקצה מחמת איסור', פירושו - חפץ שאסור לטלטלו מחמת איסור מסוים, ומשום כך נוסף בו איסור 'מוקצה'. ואף אם במהלך השבת סר מעליו האיסור הראשון, נשאר עליו איסור מוקצה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהי המשמעות ההלכתית של העיבור המלאכותי בגידול התעשייתי בזמננו?

אם כלו חודשיו של הולד - ולכן אסור באופן גורף לאכול מבשר בהמה, בין גסה ובין דקה, בתוך שבעה ימים ללידתה. ויש מי שכתב שיתכן כי בזמננו חל שינוי בענין זה, בגידולים התעשייתיים, בהם אין לבהמות אפשרות להתעבר בצורה טבעית, והן מתעברות בצורה מלאכותית בלבד, הנתונה תחת מעקב, ועל פי הרישומים ניתן לדעת את משך זמן העיבור במדויק.

[משנ"ב תצח, כט; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

במין בהמות הגדולות, כגון שור, המכוננות 'בהמה גסה', משך זמן עיבור הולדות הוא תשעה חודשים; ובמין הבהמות הקטנות, כגון עז, המכוננות 'בהמה דקה' - משך העיבור הוא חמישה חודשים. וכל שלא ידוע בוודאות כי 'כלו חודשיו' של הולד, דהיינו שעבורו נמשך כפי הזמן האמור, יש לחשוש שהוא 'נִפְל', ונפל אסור באכילה אף אם נשחט כדין; ולכן אסור לאוכלו עד שיחלפו שבעה ימים ושבעה לילות מלידתו, שאז הוא נחשב ל'בר קיימא'. וכתבו האחרונים, שבזמננו אין אנו בקיאים בדבר - לדעת

הלוח היומי

ד' בחשוון | הגאון רבי יואב יהושע ב"ר נתן וינגרטן מקינצק זצ"ל בעל 'חלקת יואב'

יארצייט:

תרפ"ג: הגאון רבי יואב יהושע ב"ר נתן וינגרטן מקינצק זצ"ל בעל 'חלקת יואב'
תש"ד: הרה"ק רבי קלונימוס קלמן ב"ר אלימלך מפיאסצנא זצ"ל הי"ד בעל 'חובת התלמידים'
תש"ד: הרה"ק רבי יעקב יצחק דן ב"ר אלימלך מנחם מנדל מסטריקוב זצ"ל הי"ד
תשכ"ח: הרה"ק רבי יעקב ב"ר סיני הלברשטאם זצ"ל מטשאקאווא
תשמ"ג: הגאון רבי אריה זאב ב"ר משה אהרן גורביץ זצ"ל ראש ישיבת גייטסעדה
תשס"ב: הגאון רבי אליהו ב"ר עזרא שְׁרִים זצ"ל רו"מ מוסדות 'תורה והוראה' בת"א

יארצייט הרה"ק רבי קלונימוס קלמן שפירא הי"ד ב"ר אלימלך בעל ה"חובת התלמידים"

המחשבה הראויה בעת הברכה

כתב בעל "חובת תלמידים": "התחזק, הבט וחשוב, עומד אני מעבר זה ואומר להשי"ת: 'ברוך אתה ה', אותך ה' שעניי נשואות אליך אני מברך ואף אם איני רואה אותך, בכך אני מסתכל ומברך ומדבר אליך."
(חובת התלמידים פרק ח)

בעת שאנו מברכים ברכה, נשתדל לצייר לעצמנו שאנו מדברים בעת עם הקב"ה, ואומרים לו "ברוך אתה ה'".

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il